

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE
SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 34.) Utkommer hvarje Söndag. Götheborg den 24 Augusti 1851. Pris för år: 4 R:dr B:co. (V årgången)

Corsaren,

tragedi i 4 akter, texten af Julius Otto, musiken af Julius Rietz, första gången uppförd på Stadt-theatern i Leipzig.

Antalet af tyska opera-kompositörer har åter blifvit ökad med ett namn som i andra grenar af tonkonsten redan förvärfvat sig ryktbarhet. Julius Rietz, kapellmästare vid Stadt-theatern i Leipzig har vid början af innevarande år låtit sin nya tragedi "Corsaren" uppföras på nämnde theater. Den gynnades genom kompositörrens äfvensom de förnämsta aktörernas förnyade framkallande på scenen. Vi begagna detta tillfälle att meddela våra läsare en kort biografi öfver denne utmärkte och förtjelstfulle tonsättare.

Julius Rietz föddes i Berlin d. 28 Decemb. 1812. Då hans fader, som var direktör för

Julius Rietz.

hofkapellet, hos sonen redan tidigt märkte musikaliska anlag, meddelade han honom sjelf den första undervisningen i musik och började med violoncell. Den unge Rietz bragte det snart till en sådan grad af virtuositet, att man måste beklaga det åtskilliga omständigheter hindrade honom från att företaga konstnärsresor. Kännare, hvilka hörde honom, tillerkänna honom kraft och uttryck, jemte en utomordentlig färdighet hvarmed han beherrsakar sitt instrument. Det första inflytandet på hans själsrigtning utöfvades af en hans äldre broder Eduard, en förträfflig violinspelare, hvars förtidiga död konstens vänner sannerligen hafva skäl att beklaga. Den åt sig sjelf öfverlemnade ynglingen beträdde i början den väg inom kompositionen, som förskaffade honom till och med Spontinis bifall, men som af honom sjelf snart blef erkänd såsom en irr-

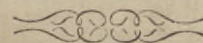
Corsaren, tragedi i 4 akter, texten af Julius Otto, musiken af Julius Rietz, första gången uppförd på Stadt-theatern i Leipzig.

väg, då han trädde i vänskaplig förbindelse med en man, hvars föredöme och umgänge återförde honom till den rena, sanna smaken. Om också dessa första kompositioner voro rika på idéer, så hotades dock hans talent genom dem att gå under för formernas regellöshet. Den genialiske Mendelsohn-Bartholdy närmade sig honom och understödd af denne, vände sig Rietz till den konstnärsbana, som önsam var egnad att försäkra honom om en plats ibland nutidens förnämsta kompositörer. Hans yttre förhållanden i fädernestaden Berlin voro ingalunda glänsande, alldenstund de år 1830 nödgade honom antaga en ställning som violoncellist vid Königstädter-Theaterns orchester, i hvilken han förblef under loppet af fyra år. Hvilken existens för en konstnär, att dag efter dag medverka vid sådana lapprisaker som en vaudeville-theaters repertoire medför! Dock blef han icke modlös, utan fortsatte lugn sin bana som kompositör. Det ur denna epok mest bekanta är musiken till "Lagerkransen och tiggarsafven" af Holtei, hvilken uppfördes på Tysklands flesta theatrar. Ändtligen kom den stund då han befriades ur sin visst icke afundsvärda ställning. Han erhöll år 1834 en kallelse till Düsseldorf för att der såsom musikdirektör inträda vid den under Immermans ledning inrättade theatern. När var det nemligen, hvarest han ingick vänskap med Mendelsohn, hvilken kort förut emottagit stads-musikdirektörs-befattningen. Detta förhållande fortfor oafbrutet ända till Mendelsohns död. Äfven i Düsseldorf var den nya befattningen ansträngande och till en del icke just angenäm, då Rietz måste instudera och dirigera allt hvad som vid nämnde theater skulle uppföras. Då Mendelsohn år 1835 följde en kallelse till Leipzig öfvertog Rietz hans befattning, äfvensom dirigerandet af kyrkomusiken samt sångföreningens arbeten. År 1837 upphörde Immermanska theater-sejouren. Rietz drog sig nu tillbaka från theatern. Blott här och der vid särskilda tillfällen såg han sig föranlåten att begagna scenen för sin verksamhet. Men så mycket mera tog hans befattning som stadens musikdirektör hans arbetsförmåga i anspråk — ty vid Rhen och isynnerhet i Düsseldorf är som bekant ett ganska musikaliskt lif råddande, och han förvärfvade genom sin medfödda talent en skicklighet, som gjorde honom till en af de första nu levande orchester-dirigenter. Ehuru härvid de mångfaldiga göromålen tog hans tid och verksamhet i anspråk, skref han dock en mängd värdefulla kompositioner, bland hvilka hufvudsakligen må nämnas sinfonier och Ouver-

turer, äfvensom clavér-kompositioner. Af sång-kompositioner skref han isynnerhet manskörer, ibland hvilka den forntyska stridssången och dithyramben äro de förnämsta, samt dessutom många sånger. Under sitt vistande i Düsseldorf komponerade han äfven flera operor, hvilkas uppförande dock förhindrades af åtskilliga omständigheter. Hans ställning tillät honom endast mindre utflygter till städerna i Rhen-trakten. År 1844 gjorde han dock en större resa och besökte derunder för första gången Leipzig, hvarest han gaf sin första sinfoni och några gånger uppträdde som violoncellist. Detta var måhända en orsak till att han år 1847 anställdes som orchesterdirektör i nämnde stad. Kort derefter blef han direktör för sång-akademien och efter Mendelsohns död erhöi han dennes funktion, hvilken han ännu innehar. Åren 1849 och 1850 komponerade Rietz operan Corsaren. Texten till densamma hade blifvit bearbetad af den allt för tidigt hädangångne skalden Julius Otto i Dresden, efter novellen "Bianca Capello" af Souvestre. Innehållet är i kort-het följande:

En venetianare af låg härkomst, Matteo, älskar en förnäm dam, Bianca Capello, som af hennes förmyndare, Juliani, medlem af tiomanna-rådet i Venedig, blifvit bestämd såsom maka åt den segerrikt återkommande sjöhjelten i republikens tjänst, Lorenzo Barbarini. Operan börjar under förberedelser till förlofnings-festen. Matteo öfvertalar den älskade till ett möte, vid hvilket Bianca lofvar att fly med honom. I andra akten öfverfallas det flyende paret af röfvere. Barbarini, som just då kommer dit, hjälper till att öfvermanna banditerna och åtföljer de räddade, som icke känna honom, till ett närbeläget värdshus. Under tiden efterspanas flyktningarne af sbirrer, hvilkas anförare, genom sin berättelse om Biancas flykt, väcker Barbarinis misstankar. Denne har nemligen endast genom ett porträtt lärt känna sin trolofvade. Matteo aflägsnar sig, för att till flyktens underlättande anskaffa en liten båt och anförtror den beslöjade Bianca åt den ädle riddaren Barbarinis värd. Vid åsynen af sitt porträtt, som visas henne af Barbarini, förräder sig Bianca. Barbarini undanrycker hennes slöja och igenkänner sin tillämnade brud. Matteos återkomst förorsakar en duell, i hvilken Barbarini svårt såras och faller till utseendet såsom död. Då visar sig Juliani, och hindrar Matteo och Bianca från vidare flykt. Här inträffar några månaders uppehåll och tredje akten visar väl Barbarini tillfrisknad, men försänkt i djup sorg öfver sin hopplösa kärlek till Bianca, som,

falskt underrättad om att Matteo, hotad med döden, försmäktar i fångelset, sluttigen förmår sig att blifva Barbarinis maka, mot det vilkor att Matteo erhåller friheten. Men hon bedrages genom Julianis list. Ty Matteo hade flytt till Venedig och af hämnd ställt sig i spetsen för de Corsarer, som nyss förut hotat Venedig med eld och svärd. Förklädd visar han sig för Bianca, hvarvid bedrägeriet upptäckes. Han underrättar henne om att han är den så mycket fruktade Corsaren och, då hon till följe deraf drager sig tillbaka för honom, hotar han att ödelägga Venedig, om hon icke vill följa honom. Bianca, för att rädda sin födelsestad, går in härpå och stämmer möte med honom vid Madonna-kapellet. Men då Matteo i sjerde akten kommer för att hemta henne, finner han henne döende. Hon hade nemligen intagit gift, för att på en gång undslippa föreningen med den förhatade Barbarini och vanäran att tillhöra en pirat. Matteo med sina Corsarer rycker under hotelser om hämnd, Biancas lik från bröllofståget, som kommit att hemta henne till vigseln med Barbarini. Juliani, ehuru djupt skakad, bemannar sig dock följande dagen, och förmåler sig, såsom nyvald doge, enligt det gamla bruket, med Adriatiska hafvet. I det ögonblick då han kastar ringen i hafvet, närmar sig Matteo i ett fartyg, medförande Biancas lik. Han afsvärjar då sin hämnd, befäller corsarerna att lemna Venedig i ro, samt spränger i luften det fartyg, på hvilket han befinner sig tillika med den älskade döda.

Svensk-grottan.

En berättelse från Harzbergen.

(Forts. fr. No 33.)

Du skulle hafva skrattat, i fall du varit vittne till den ifver, hvarmed jag ned-sablade dessa mina motståndare. Ändtligen vann jag seger och hade fri väg.

Jag stod nu liksom i en kittel, omgifven af klippväggar, som nästan öfverallt syntes vara obestigliga. Uti bergets klyftor växte några träd, och marken var be-täckt med gräs samt här och der med några buskar, hvilkas frukter troligen aldrig blifvit plockade af någon mensklig hand.

Stående midt på denna plats, som höll omkring tjugo steg i diameter, öfvertänkte jag sättet på hvilket denna förunderliga formation tillkommit. Det syntes mig troligast, att den uppkommit genom en vul-

kanisk eruption, ty ett sammanstörtadt schakt kunde den icke vara, derom var jag förvissad genom min kannedom om bergverken.

Det var en sällsam känsla, som grep mig, medan jag stod i denna stilla ensamhet, likasom afskild från världen, på ett ställe, hvarest ingen skulle kunna söka eller finna mig. Allt var så stilla, så öde, och jag såg icke ett enda lefvande väsende, med undantag af några korpar, som antingen flögo öfver det kittelformade rummet, eller ock för ett ögonblick slog ned och satte sig på kanten af de mig omgifvande klippväggarne, men flögo straxt bort igen under starka skrik, så snart de fingo se mig.

I denna ensamhet var jag dock icke allena, ty den Allsmäktiges ande omsväfvade mig och solens glans upplyste och förgyllde den vestliga randen af detta märkvärdiga naturtempel. Männe väl någonsin ett menskligt väsende här bland dessa klippor gläddt sig af dess sken?

Hela timmar, ja, hela dagar hade jag lust att vistas här, på detta ställe, hvarest det förekom mig som om jag varit allena med Gud. Men jag ville nu forska vidare; det var ju min mening att voga undersöka den beryktade Svensk-grottan.

Fortfarande arbetade jag mig framåt och sökte upptäcka huruvida något af det, som berättelsen omtalat, skulle vara doldt på detta ställe. Stora klippstycken, som tycktes vara fallne ofvanifrån, lågo kringströdda på jorden och tvungo mig att försigtigt framskrida, för att icke falla, men ingenstädes upptäckte jag spår efter människor, och jag öfvergaf hoppet att finna något annat, än hvad jag redan hade sett, nemligen endast gräs, buskar, klippor och stenar.

Sedan jag uppehållit mig der omkring en fjerdedels timmas tid, ämnade jag antråda återvägen och sökte den öppning, genom hvilken jag inkommit. Ännu en gång lät jag min blick sväfva omkring i detta stilla rum, då jag upptäckte åter ett ställe, som jag förut icke noga hade undersökt.

Jag såg en utskjutande klippa, som bildade ett slags tak. Några smala trädstycken understödde detta tak och stodo så tätt vid sidan af hvarandra, att de bildade en slags vägg. Jag försökte tränga mig bakom dem, men ett framför desamma liggande jättelikt klippstycke hindrade mig derifrån. Den uthängande klippans hvälfda form, kom mig att förmoda, att der måste finnas ett rum emellan träden och berget.

Ansträngande alla mina krafter böjde jag de små träden från hvarandra och såg då genast att min förmodan icke hade be-

dragit mig; jag upptäckte nemligen att bakom träden fanns ett rum af betydlig utsträckning.

"Om jag dock hade tagit en yxa med, för att lättare kunna arbeta mig igenom dessa hinder!" tänkte jag, ty med min sabel var det icke möjligt att undanröjja dem. Nu grep jag tag i ett af de små träden, och nedböjde det med hela min kraft, så att dess stam brast. Likaså gjorde jag med det andra och tredje trädet. Nu var jag fullkomligen öfvertygad, att det fanns ett stort rum under den framskjutande klippan, men det var för mörkt derinne, för att tydligen kunna urskilja något. Derför sökte jag likalodes att nedbryta de öfriga träden, hvilket äfven lyckades.

Med ansträngning af hela min synförmåga, blickade jag in i det framför mig varande mörka rummet, som gick djupt inåt och liknade en klippgrotta. Småningom vände sig mina ögon vid mörkret, men då det likväl icke var möjligt att se den mörka bakgrunden, kastade jag en sten ditin. Stenens fall öfvertygade mig, att hualan icke var af någon betydlig djuplek, men, o himmel, huru förskräckt blef jag icke, då det ögonblickligen utbröt ett förfärligt larm och något brusande, såsom en stormvind, for ut öfver mitt hufvud. Jag var nära att störta till jorden af förfäran.

Jag fann dock snart att det icke var annat än en stor uggle, som, störd i sin ro, flög öfver mig med sina brusande och klappande vingslag. Mitt för ett ögonblick försvunna mod återvände snart, och utan att känna någon vidare fruktan, gick jag in i grottan. Mina pupiller utvidgade sig efterhand och förmådde omsider urskilja föremålen; men, o, min Gud, hvilken ny förskräckelse! — — —

Jag såg — jag såg — tänk dig min häpnad — jag såg ett skelett; ja, i sanning, huru mycket jag än sträfvade att öfvertyga mig om ett misstag, var och förblef det dock ett skelett.

Det var således icke en tom saga, som talade om döda, hvilka här hvilade och som icke borde blifva störda? Detta ställe hade således en gång varit bebodt af människor, hvilka här dött, Gud allena vete på hvad sätt. Huruledes hade de kommit hit, och hvad hade kunnat förmå dem att välja en sådan vistelseort.

Det nästan ångrade mig att jag stört den dödes kanske månghundraåriga hvila, och jag var nära att aflägsna mig, utan att anställa vidare efterforskningar, men nej — jag ville, jag måste söka erhålla all möjlig upplysning.

I sådan afsigt gick jag längre in i

rummet, som knappast var tre alnar högt; mioa ögon voro nu så vana vid mörkret, att jag tydligen kunde se allt i denna likgrotta. Jag såg mig ovillkorligt omkring på alla sidor, för att öfvertyga mig om, att jag verkligen var allena med mennisko-skelettet. Endast korparna flögo kraxande fram och tillbaka öfver mig.

Skelettet befann sig i sittande ställning, men utan hufvud. Detta låg nemligen på jorden mellan skelettets fötter. Venstra armen var nedfallen, den högra hvilade på ett stenblock, som liknade ett bord; mellan fingerknotorne, som ännu höllo temmeligen tillsammans, låg en blyerts-penna, som detta väsen utan tvifvel en gång hade begagnat, och vid sidan låg något hvitt, som icke kunde vara något annat än papper eller pergament.

"Gode Gud!" utbröt jag med hög stämma, "hvem kan detta skelett hafva tillhört, och hvilket sörgligt öde har icke han måst undergå?"

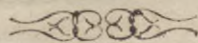
Mina blickar spejade vidare, och — o — hvad såg jag! — — — på stenen, som tjenat den hädangångne till stol, lågo några guldstycken, samt något som liknade en aflång penningpung. Jag undersökte dessa föremål med ändan af min käpp; det rullna stycket gick sönder och en mängd guldstycken rullade ut på den breda stenen. Nästan stel af häpnad tog jag mod till mig och rörde med min käpp sagta vid skelettet, liksom för att undersöka om det verkligen var dött, men vid det svaga vidrörandet föll det tillsamman med ett rasslande ljud.

Genom den noggrannaste undersökning som icke lät det aldri obetydligaste blifva obemärkt, fann jag ett svärd, som var nästan alldeles förtärdt af rost, och så godt som begrafvet under mossan.

Fabel och verklighet räckte sålunda här hvarandra handen. Den döde hade utan tvifvel varit militär, samt, himlen vete af hvad anledning, blifvit fördrifven eller förvillad in i detta hemliga rum, hvarest hans dödstemma slagit, utan att någon vän tillslutit hans ögon, någon dödslocka ringt öfver honom, eller någon graf öppnats att emottaga hans jordiska kvarlevor.

Att den döde varit en förmögen man, bevisade de många guldstycken, som lågo der, och hvilka ägaren utan tvifvel hade burit hos sig i en lång penningpung. Efter en nogare undersökning af penningarna, som jag tog upp, fann jag att de voro dukater, hvaraf de flesta hade svensk prägel.

(Forts.)

Fälttåget i Kabylien.

Sedan eröfringen af Algier hafva de afrikanska krigs-expeditionerna utgjort ett medel för franska regeringen att löka blott skänka nya fördelar åt de eröfrade trakterna, utan äfven att öka eröfrarnes anseende hos de afrikanska stammarna, samt att smickra nationens äregirighet och bilda armeen i krigets skola. Vid den fiendtliga stämning, som hyses af de infödda mot alla europeer, fattas det aldrig anledning till sådana expeditioner. Detta har äfven varit fallet i hänseende till Kabyllerna, hvilka hittills vetat att försvara sitt oberoende. Kabyllien hvilket land kan anses utgöra en provins af Constantine, var en tillflyktsort för alla fiender till fransmännens herravälde. Der smedos oafbrutet vapen och utkastades planer, under det Kabyllerna jelfva, plundrande och mördande, framträngde ända till Philippeville. För att göra ett slut härpå, beviljade franska national-församlingen en expedition mot Kabyllerna, af hvars utgång dels provinsen Constantines säkerhet beror och dels nya handelsfördelar kunna väntas af landets rikedom på frukt, olja och välluktande

General St. Arnaud.
Öfverbefälhafvare för fälttåget i Kabylien.

Intagandet af passet vid Menagel, d. 11 Maj.

Scheik Bou Renann.

trädarer. Beskaffenheten af detta bergiga land, samt hatet, kärleken till frihet och fanatismen hos dess mohamedanska innevägnare, gjorde detta företag till ett bland de svåraste. Det oaktadt ansågs ett antal af 10,000 man vara tillräckligt för dess utförande, och dessa samlades under general St. Arnauds öfverbefäl, de första dagarne af sistl. Maj månad, vid den lilla, 12 timmars väg, vester om Constantine belägna staden Milah. Generalerna Luzy och Bosquet kommanderade under Saint-Arnaud. Bland landets sheiker hade bröderna Bou-Renanns och Mohammed-ben-Azzeddin, äfvensom Bou-Akkasben-Achour, regent i Ferdijonat, infunnit sig, för att deltaga i expeditionen, hvars hela styrka slutligen utgjordes af 9,500 man, 250 hästar och 1,200 mulåsnor.

Efter de under få dagar i lägret vid Milah träffade förberedelser och en den 8 Maj af General Arnaud hållen stor revy, uppbröt armeen följande morgonen kl. 5 och framträngde till floden Qued-Euja, som framflyter midt igenom en herrlig dal, bevoxen med lager- och fikonsamt välluktande myrthen-träd. Den 10 Maj fick expeditionen i sigte passet vid Menagel,

hvarst 5000 kabyler hade uppkastat bastioner och jordvallar. Terrainen rekognoscerades och tidigt om morgonen följande dagen formerades angrepps-kolonn med center samt höger och venster flygel. Klockan 8, då hvardera afdelningen var slagfärdig, gaf ett kanonskott signal till angrepp. Detta verkställdes med den för de franska trupperna egendomliga häftighet. Oaktadt alla svårigheter, till följe af terrainens beskaffenhet, trängde de oemotståndligt framåt. Den venstra flygeln, under general Luzy, började fäktningen. Den bakom buskager, träd och klippor väl rigtade elden emotogs med kallblodighet. Fransmännen framträngde ända upp till kabylernas förskansningar, hvare slutligen ett ypperligt bajonett-anfall bringade förskräckelse och nederlag, hvilket gjordes fullkomligt genom Bou-Renanns angrepp i spetsen för sina ryttare. Den högra flygeln under General Bosquet kämpade icke mindre tappert och lyckligt. Under det att striden, i hvilken centern ännu icke deltog, rasade på bergets topp, kom det vid dess fot uppställda arriéregardet i fäktning med de sig åter samlade kabylernas, hvilka dock snart af detsamma tillbakadrefvos. Det hade åtgått endast

Fäktning mellan fransmännen och kabylerne i passet Mta el Missia.

något mera än en timma, för att drifva kabylerna ur sina förskansningar. Klockan 8 om aftonen kamperade hela fransyska armeen vid El Aroussa och tillbakaslog der ett anfall af kabylerna. Fransmännens förlust vid stormandet af Menagel-passet var icke obetydlig och ännu flera dagar efter denna vapenbragd fortsattes med att rensa trakten från osynliga fiender, hvilka, likasom panthern, lurade bakom hvarje buske och hvarje klippa, för att störta sig öfver sitt rof.

Det afrikanska kriget visade sig här i sin mest fruktansvärda gestalt. Vid hvarje steg stötte de framåtträngande på bakhåll och stundom blefvo hela detachementen tillintetgjorde af de försätlige kabylerne, hvilka lika hastigt syntes och försvunno. Armeen hade dessutom att kämpa mot den ogynnsamma väderleken, hvilken gjorde marschen till den vid hafvet belägna staden Djigelly, expeditionens egentliga mål, ytterst besvärlig.

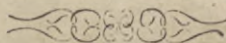
Djigelly är en liten nätt och renlig stad, hvars hvita hus spegla sig i Medelhafvets blåa vågor. Dess omgifningar äro högst pittoreska. Bergen äro rundt omkring betäckta med en frisk grönska. Än nedstörta brusande kaskader utför deras branta sluttningar och än utsträcka sig blomstrande ängar och dalar, betäckta med hundraåriga träd. I en af dessa dalar, 2 timmars väg från Djigelly, uppslog General St. Arnaud, den 19 Maj, sitt läger. Denna dag blef dock icke någon hvilodag för den fransyska armeen. Kabylerna samlade sig några timmar senare i talrika skaror på de omkringliggande höjderna, och med hvarje minut såg man deras antal ökas. Vid denna anblick ordnade General St. Arnaud hastigt sin armée till angrepp, och snart tillbakaslogos kabylerna på alla punkter, utan att dock blifva så besegrade, att de icke följande morgonen kunde vida kraftigare mäta sig med fransmännen.

Denna gången var det passet Mta el Missia, som kabylerna hade besatt, och enligt alla tecken ämnade de i massa ett angrepp på fransyska hären. Fram emot middagen började striden med mesta hetta i centern, hvilken kommenderades af öfvergeneralen. Infanteriets förnyade bajonettanfall tvingade snart kabylerna att vika, hvarunder de dock fortsatte striden. Men de båda flyglarnes manövrer, samt kavalleriet under Öfverste Buscarenn, afgjorde fransmännens seger, hvilken kostade kabylerna 500 döda.

Intrycket på befolkningen genom denna seger var utomordentlig. Ännu samma natt spridde sig kabylerna, sedan de hade begrafvit en del af sina döda. I gryningen den följande dagen kommo Beni Amranns scheiker i det fransyska lägret, för att underkasta sig. Maralut-stammen, hittills den ifrigaste i motståndet, följde detta exempel, och som denna stam då stod i högt religiöst anseende, blef dess öfvergång en signal för de öfriga stammarna. St. Arnaud tågade nu söderut för att inkräkta hela landet. Detta tåg utmärktes dock icke af några krigiska tilldragelser. Hvar helst den fransyska expeditions-kolonnen visade sig, underkastade sig kabylerna, och den 2 Juni höll St. Arnaud sitt andra intåg i Djigelly.

Vid samma tid slogo Generalerna Bosquet och Camou, förrädaren Bou-Bargela, som hade lyckats att bringa några stammar till uppror. Bou-Bargela flydde, hvarvid en del af hans läger föll i segervinaarnes händer.

Öfvergeneralen lemnade d. 6 Juni åter Djigelly, för att underkufva de motspänstiga stammarna österut, mellan Djigelly och Collo. Den slutliga delen af fälttåget har till ändamål intagandet af Collo, en hamn vid hafvet, samt det bergland som dominerar Philippeville.

Ännu en gång 1 Maj i London.

Följande skiss öfver London, morgonen till den dag, då den stora verlds-expositionen öppnades, torde icke vara utan intresse för våra läsare.

Den uppgående solen hade icke länge belyst Londons gator, innan man tydligt märkte, att den innevarande dagen icke var en vanlig hvardag. Redan vid den tid, då eljest blott försäljare af nymjölkad mjölk pläga vara synliga, visade sig nu en mängd högtidsklädda personer på gatorna. Några blickade uppåt den mulna himmelen, i hopp att den snart måtte klarna; andra sågos stående i grupper, samtalande dels om den under dagens lopp sannolikt blifvande väderleken, och dels om den stora expositionen. Men snart drogos alla dessa grupper, likasom af en magnetisk kraft, åt den vestra delen af staden, och under deras framtågande ökades allt mera deras antal,

så att de inom kort blefvo en oupphörligt framilande menniskoström, hvars vågor slutligen, likasom på ett upprördt haf, böljade omkring det ofantliga kristallpalatset.

Hvarje njutnings- och skådelysten person i London är en ytterst vaksam och ihärdig varelse. Han uppstiger tidigt, använder hela sin själskraft på ernående af nöje, ty han vet och känner att nöjet är hans lifs förnämsta element. Han har gått tidigt ut i dag, ty han vill se och njuta så mycket som möjligt, hvarje minut, — ja hvarje sekund.

Klockan precis 8 satte sig de vagnar i rörelse till Hyde Park, hvilka begagnades uteslutande af personer som ämnade sig till expositionen. Framåt rullade denna oafbrutna flod af vagnar, i hvilken, under loppet af trenne timmar, ingen ebb kunde upptäckas. Huru mångfaldiga voro icke beståndsdelarne af denna flod! Moderna vagnar höllo sig så mycket som möjligt aflägsnade från de med cockneys (öknamn på innevanarne i medlersta delen af London) öfverfyllda omnibus, och dessa åter voro öfverallt omgifna af allehanda hyrvagnar och borgerliga åkdon. Allt längre och bredare blef strömmen; fotgängarne fingo icke mera rum på trottoarerna, utan trängdes på sjelfva gatorna, så att dessa voro bokstafligen uppfyllda med människor.

Kort efter kl. 11 inträdde en betydlig förändring. Den kungliga familjens punktlighet vid offentliga angelägenheter är allmänt bekant, och hvar och en visste att glaspalatsets portar skulle för nämnde familjs inträde öppnas på den i programmet bestämda tiden, med samma säkerhet som astronomerna förutsäga Jupiters månars förmörkelser. Trängseln och framåtlandet uppnådde sin höjdpunkt under de 10 minuter som det kungliga tåget behöfde för att tillryggalägga vägen från Constitution-Hill till Hyde Park. Piccadilly-gatan var blockerad med vagnar, hvilka hopade sig, likasom ismassorna kring nordpolen, och gatan från Banken till Kensington Turnpike framställde i kolossal skala bilden af en förblödande pulsåder, så att dess utseende skulle kunnat, till största nytta för den blödande menskligheten, studeras af läkare och kirurger.

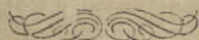
Norr och söder om denna ofantliga pulsåder liknade London en med menskliga boningar uppfylld öken. Alla butiker voro stängda, ty alla köpare och säljare befunno sig nu antingen i Hyde Park eller på vägen dit. Endast på dörren till ganska

få butiker tillkännagafvo orden: "Öppnas åter kl. 4," ett svagt hopp om att icke *hela* dagen skulle gå förlorad för handeln. På Knightsbridge förvandlades passagen till en marknad, hvar st i för tillfället inträttade butiker försåldes hvarjehanda mat- och dryckesvaror. Från nästan hvar tredje hus fladdrade uthängda flaggor med inskriften "Alla nationer," och inbjödo de resande af alla länder inträde för intagande af förfriskningar.

Här, så nära sitt mål, antog människomassan en blandad, obestämbär karakter. Den lugna öfverläggning, med hvilken den hit framskred, tycktes hafva gått förlorad, i det individerna följde sina särskilda böjelser, och en stor mängd af dem inträdde i de åt de gastronomiska gudomligheterna helgade templen. Men Ceres och Bacchus förmådde icke tillfredsställa hela denna ofantliga mängd af hungrande och törstande. Sedan restaurationerna blefvo öfverfyllda, hade de utanför väntande ingen annan resurs, än att tills vidare genom fönstren i perspektiv med giriga blickar betrakta de rätter som serverades.

Nu förkunnade kanonernas dunder att festligheten var förbi, och att drottningen förklarar expositionen för öppnad. En rörelse i folkmassan började. Hela mängden af omnibusar och andra åkdon framträngde mot öster, men hämmades en stund af de kungliga vagnarnes återtag. Med högt jubel hälsades den hastigt förbifarande drottningen af folket, och några musikaliska gatpojkar, hängande bakom några af de sista vagnarne, skralade med full hals: *God save the Queen.*

Ända tills sent på eftermiddagen varade, utan afbrott och utan märklig minskning, vagnarnes och fotgängarnes återtag. De förnämas ekipager, som innehöllo åtminstone 20,000 personer, hvilka haft inträde i kristallpalatset, blandade sig med folkmängden och otaliga vandrare, dels med och dels utan stora exhibitions-kataloger i händerna, syntes uttröttade långsamt anträda återvägen till hemmet.

Den stora diamanten.

Hvar och en som besöker industriutställningen i London skall icke underlåta

att betrakta den stora diamanten så noga som möjligt. Vi hafva i ett föregående nummer meddelat våra läsare en afbildning af densamma. Der ligger han i sin förgyllda låda, under ett glaslock på en liten ställning och tillbakastrålar ljuset. Det har blifvit så mycket berättadt om detta underverk bland diamanter, och hvarföre han bär det pompösa namnet "Ljusberget," att hvar och en söker närma sig honom för att erhålla en blix från hans eldöga. Tätt omkring honom är en ständig trängsel bland åskådarne, som dock hålla sig allvarsamma och stilla, hvilket hos engelsmännen vid sådana tillfällen är eget. Några hafva föreställt sig den helt annorlunda. De tänka att ett ljusberg måste åtminstone uppfylla hela glaslocket som är lagdt deröfver; och man hör stundom en eller annan hviska: Ack der är det! Ack det är ljusberget; det är Koh-i-noor! Men man märker sedan på deras blickar, att de tro hela "Ljusbergshistorien" vara blott ett dåligt skämt. Och i sjelfva verket, om man betraktar "Ljusberget" från en riktig synpunkt, så är det endast och allenast en diamant, ett stycke koncentreradt kol. Men i alla fall är han, (enligt sakkännares påstående) den största diamant i världen, och man har också vägt, taxerat och pröfvat samt genom noggranna beräkningar funnit att det lilla, knappt valnötstora tinget, är värdt några millioner pund sterling mera, än alla andra varor i industriutställningen tillsammans. Att ett litet stycke kristalliseradt kol, som man mycket beqvämt kan sticka i munnen, skall vara värdt så mycket, att man dermed skulle kunna köpa hela glaspalatset med allt hvad deruti är och dessutom drottningens af Spanien alla juveler. Det der stöter ju litet på galenskap!

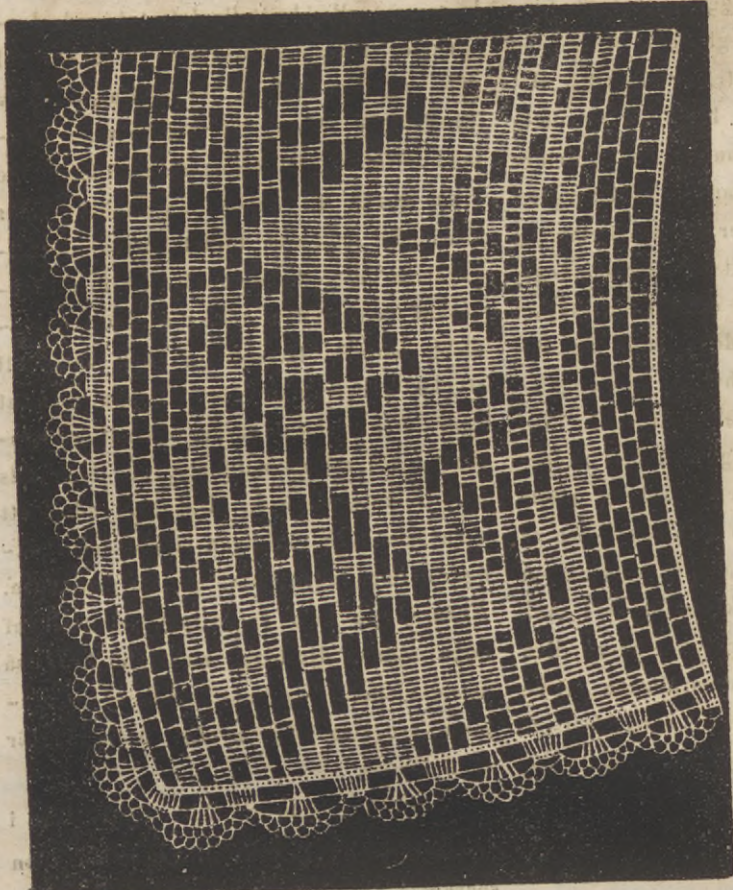
Men skön är han, denna diamant, och i hela sin skönhet ligger han der och leker med solljuset, samt kan under gynnande omständigheter synas ända längst bort i byggnadens mest aflägsna del, ehuru med en vanlig spegel skulle kunna åstadkommas detsamma, om han gifves den rätta ställningen emot åskådaren. Det är sålunda icke diamanten som strålar, utan ljuset, som tillbakastrålar från honom. Denna diamant erinrar oss om de gamla indiska kejsarnes fall, och om Sikernas lejonkonungar. Den berättar oss om krigen i sitt hemland, om dess öknar och dess med aska öfverhöljda städer, om mördade men-

niskor och hopar af lik, samt om blod och tårar. Hafva väl engelsmännen blifvit rikare genom denna diamant, som uppskattas högre, än alla i kristallpalatset hopade dyrbarheter tillsammans. Hvad har väl det engelska folket för nytta af detta "Ljusberg"? Vore väl världen eller England fattigare, om denna diamant ännu låge i sin quarz uti någon bergshåla? Eller skulle det engelska folket blifva olyckligare om det fölle någon kemist in att förbränna den mellan trädarne af ett galvaniskt batteri, likasom om han hade ett stycke kol framför sig? Denna diamant äger intet verkligt värde, oaktadt den uppskattas till många millioner, och ökar alls icke folkets välfärd. Den har endast ett skenvärde, och verkligen rikare och lyckligare kan ingen blifva genom densamma. Ägde vi än hela kristallpalatset fullt af höga sådana ljusberg, men intet bröd, så måste vi dock hungra till döds, ty diamanterna äro i sanning mycket för hårda för våra tänder.

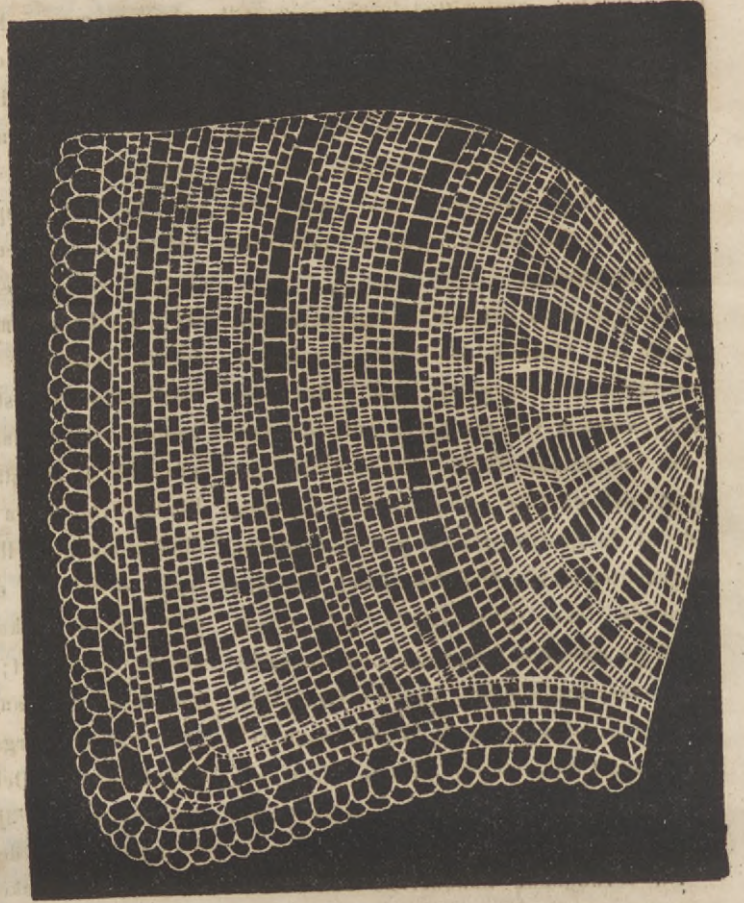
Kristallpalatsets rikeedom ligger icke i det glänsande, genomskinliga kolet, utan snarare i det svarta kolet, som icke genomsläpper någon enda ljusstråle, samt dess barn: jernet, maschinerna och verktygen, under det diamanten endast och allenast prälar i sin förgyllda låda, eller ock strålar på en mäktig drottningens hufvud. Den bidrager icke det ringaste till människoslägtets välfärd. Huru usla äro icke alla diamantfinnare i världen, i jemförelse med dem, som odla säd och bomull, som vakta kreatur, som spinna ull och väfva, och med personer som från den ena orten till den andra transportera varor och öfverallt tillfredsställa människornas behof? Ja, England har icke blifvit en härsmån rikare genom den skörd, som det gjort af stora diamanter, och ehuru engelska folket är det rikaste på jorden, kunde det dock vara många hundrade gånger rikare, om det i stället för svärdet bringat rättvisa och industri till Ostindien.

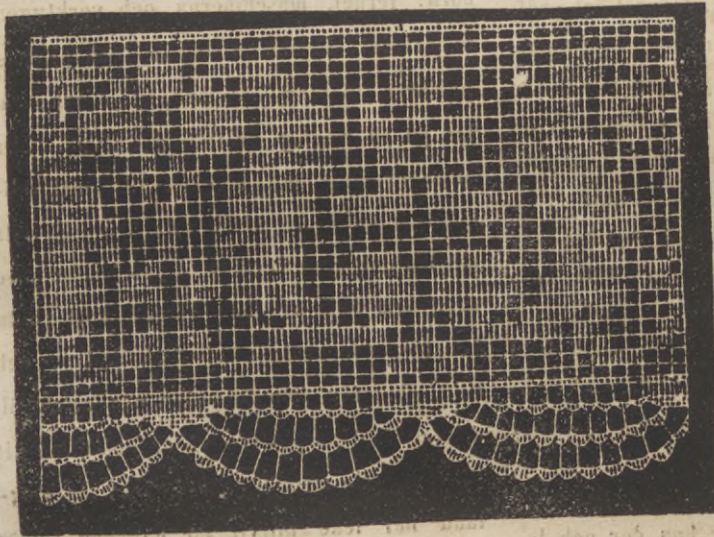
Virkmönster.

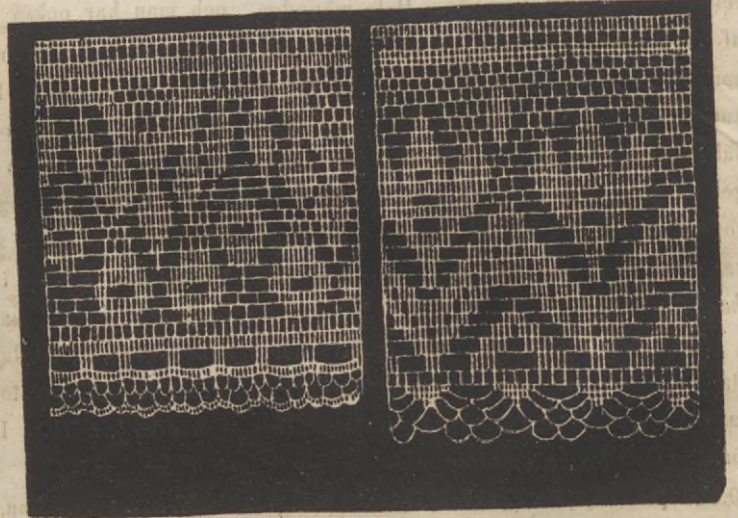
N:o 49.

N:o 52.

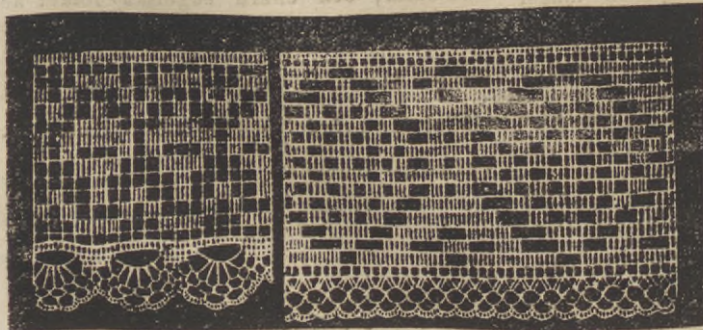

N:o 50.

N:o 53.

N:o 54.

N:o 51.

N:o 55.

N:o 56.

N:o 57.

Nästa N:o utgifves den 31 Augusti.

C. Petersens Officin, 1851.